

Regale Sacerdotium Romano Pontifici Assertum

Sfondrati, Celestino

[Sankt Gallen], 1684

§. IX. Septimus Textus Canonicus in Extravagante, unam sanctam: inter communes, de Majoritate & obedientia: & Extravagante, meruit: de privilegiis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-63125](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-63125)

§. IX.

Septimus textus Canonicus in Extravagante, unam sanctam: inter communes, de Majoritate & obedientia: Extravagante, meruit: de privilegiis.

Summaria.

1. *Quæ de Bonifacio VIII. apud Gallos opinio.*
2. *Semper Principibus fatales & pernitiosæ sacerdotum, Pontificum præsertim, persecutiones, quod exemplis ostenditur.*
3. *Constitutio Bonifacii.*
4. *Confirmata per aliam Clementis V. Gallorum studiosissimi, quæ expenditur.*

DX3 DX3

I.

Bonifacii VIII. Pontificis maximi memoriam Gallis infauftam ingrátamque esse, nemo est, qui ignorat, nec nobis animus est, quæ inter illum Regesque Galliæ contigerunt aut excusare, aut proscindere: hoc non debemus, illud nolumus; cum non de virtutibus vitis que nobis concertatio, sed veritate sit.

De Bonifacio VIII. ad annum MCCCIII. sic loquitur Spondanus Episcopus Gallus: *Moritur Bonifacius animi marore anno MCCCIII. Pontificatus sui 9. in quem, cum scriptores Franci stylum acuant, laudatur tamen ab aliis, tanquam Ecclesiastica libertatis egregius defensor, observatque Genebrardus: Philippum IV. cognomine Pulchrum Gallia Regem nunquam deinceps prosperè habisse, ut ab Episcopo Moraniensi viro sanctissimo prædictum fuerat, tribus etiam ejus filiis absque prole mascula brevi extinctis.* Ubi observare licet: *permissum quidem*

quidem esse Regibus & Principibus sua jura suâque dignitates contra quoscunque etiam Romanos Pontifices tueri, salvo semper moderate inculpatâ tutelâ, & ne plus agant, quàm oportet; id enim exigit reverentia communi Patri Chrilique Vicario debita; unde perpetua omnium temporum experientia docuit, malè semper Principibus cessisse, cum terminos justâ defensionis egressi, & vindicandi studio rapti, arma contra sacerdotes, præsertim Pontifices, induerunt: adeò ut scriptores illi, aulicique, qui prætextit quidem Regiâ potestatis augendâ, sed reverâ, ut lucrum & auram captarent, Principes contra Pontifices armârunt, unâ etiam perdidierint.

II. En tibi exempla Paralipomenon 2. cap. 26. post descriptam Ozia Regis felicitatem, quam diu divinâ legi obedierat, subjungit sacer textus: *Sed cum roboratus esset, elevatum est cor ejus in interitum suum, & neglexit Dominum DEUM suum, ingressusque templum Domini, adolere voluit incensum super altare thymiamatis, statimque ingressus post eum Azarias sacerdos, & cum eo Sacerdotes Domini octoginta, restiterunt Regi, iratusque Ozias minabatur sacerdotibus, statimque orta est lepra in fronte ejus, & perterritus acceleravit egredi, eò quod sensisset illico plagam Domini.* Et 2. Paralipomenon 24. versu 1. & 17. *Septem annorum erat Joas cum regnare cœpisset, fecitque quod bonum erat coram Domino cunctis diebus Jojada Sacerdotis. Postquam autem obiit Jojada, ingressi sunt Principes Juda & adoraverunt Regem, qui delinitus obsequius eorum acquievit eis. Et dereliquerunt templum Domini DEI Patrum suorum, & facta est ira contra Judam & Jerusalem propter hoc peccatum. Spiritus itaque DEI induit Zachariam filium Jojada Sacerdotem, & stetit in conspectu populi & dixit eis; Hæc dicit dominus Deus: quare transgredimini præceptum Domini, quod vobis non proderit, & dereliquistis Dominum, ut derelinqueret vos? Qui congregati adversus eum miserunt lapides juxta Regis Imperium. Qui cum moreretur, ait: Videat Dominus & requirat. Cumque evolutus esset annus, ascendit contra eum exercitus Syria, & interfecit cunctos Principes populi. Et certè cum permodicus venisset numerus Syrorum, tradidit Dominus in manibus eorum infinitam multitudinem, eò quòd dereliquissent Dominum DEUM. In Joas quoque Regem ignominiosa exercuere judicia. Et abeuntes dimiserunt eum in languoribus magnis: surrexerunt autem contra eum servi sui in ultionem sanguinis filii Jojada sacerdotis, & occiderunt eum in lectulo, & mortuus est. Vides hic exemplum memorabile Prin-*

Principis, dum Sacerdotum consilio paruit, felicitis, postea adulatione decepti, perditique.

Arcadius Imperator post victorias contra Rufinum, Persas, Gainam, cum Chrystostomo, aliisque Episcopis cepit infestus esse, eosque in exilium cogere, aliisque modis affligere, intempertiva morte, & vix trigessimum primum ætatis annum egredus, vivis eripitur. *Socras. lib. 6. cap. 17.* Sed multo infelicior Eudoxia Imperatricis, eundem Chrystostomum persequentis mors: quæ cum uterum ferret, foetu diu retento & putrescente, tandemque magico carmine effulo, animam unam emisit; & urna, in qua cadaver ejus conditum, visa perpetuo agitari. *Niceph. lib. 13. c. 36.* Nee est, ut aliquis dicat, Chrystostomum fuisse sanctum, & ideo illius persecutores tam acriter punitos; nam & dignitas ipsa Pontificia, quæ Christum representant, & character quo insigniti sunt summi Pontifices, multo majorem sanctitatem habent, & venerationem merentur.

Justinianus Imperator debellatis Gothis, Wandalis, Persis, Affricam Italiæque receptis, pacis & belli artibus gloriosissimus, ad summum pervenerat felicitatis & potentia: cum Theodoræ blanditiis captus, Vigilio Pontifice Maximo dirissime vexato pulsoque, in hæresin labitur, eaque ipsa hora, quæ Anastasium Episcopum Antiochenum aliisque sacerdotes in exilium rapi jusserat, improvisa morte occumbit. *Nicephorus lib. 17. c. 31.* Ipse Belisarius Justiniani Dux, qui Affricam, Persiam, Siciliam, Italiam, Romam victoriis & triumphis impleverat, dum lævienti Theodoræ Imperatrici obsequitur, & Silverium Papam in exilium pellit, ipse tandem in suspensionem affectatæ tyrannidis adductus, amissis dignitatibus, opibus, oculis, inter ærumnas ultimamque paupertatem è vivis abiit. *Zonar. Cedrenus, Glycas, &c.*

Theodorico Gothorum Regi omnia ex voto fluxerant, donec Joannem Pontificem mori inter carceres ærumnasque compulsi, tunc aversa fortunâ, & mente captus delirio extinctus est. *Procop. de bello Goth.*

Fridericus Ænobarbus post toties afflictam vexatamque Romanam Ecclesiam, factorum pœnitens, susceptam in terram sanctam expeditione, deletis ad internecionem usque aliquoties Barbaris, in medio victoriarum cursu, dum æstum meridianum natatu levat,

infelicissimè mergitur, DEO videlicet injurias olim Pontificibus illatas vindicante. (a)

Fridericus II. Imperator Romanæ Ecclesiæ summisque Pontificibus toties infestus & excommunicatus, tandem à proprio filio strangulatur. Exemplis hujusmodi abundant historiæ. Nos ad extravagantem Bonifacii revertimur, quam primò dabimus, deinde aliam Clementis V. ut hujus apud Gallos auctoritas etiam illam muniat, & hæc alterius exceptiones absolvat. Sic ergo habet:

Bonifacius VIII.

III. *Unam sanctam Ecclesiam Catholicam & Apostolicam urgente fide credere cogimur, & tenere. Igitur Ecclesia unius unum corpus, unum Caput, non duo capita, quasi monstrum, Christus videlicet & Christi Vicarius Petrus, Petrique Successor, dicente Domino ipsi Petro; Pasce oves meas; non singulariter has vel illas, sed generaliter, per quod commississe sibi intelligitur universas, &c. In hac ejusque potestate duos esse gladios spirituales videlicet, & temporalem evangelicis dictis instruimur. Nam dicentibus Apostolis, Ecce gladii duo hic, in Ecclesia scilicet; cum Apostoli loquerentur, non respondit Dominus, nimis esse, sed satis. Certè qui in Petri potestate temporalem gladium esse negat, malè verbum attendit Domini proferentis, Convertite gladium tuum in vaginam. Uterque ergo est in potestate Ecclesia, spiritualis scilicet gladius, & materialis. Sed is quidem pro Ecclesia, ille verò ab Ecclesia exerendus. Ille Sacerdotis, is manu Regum & militum, sed ad nutum & patientiam sacerdotis. Oportet autem gladium esse sub gladio, & temporalem auctoritatem spirituali subijci potestati. Nè cum dicat Apostolus: Non est potestas nisi à DEO, quæ autem sunt à DEO, ordinata sunt; non autem ordinata essent, nisi gladius esset sub gladio, & tanquam inferior reduceretur per alium in suprema. Nam secundum B. Dionysium, lex divinitatis est, infima per media in suprema reduci &c. Ergo si deviat terrena potestas, judicabitur à potestate spirituali; sed si deviat spiritualis minor, à suo superiori: si verò suprema, à solo Deo, non ab homine poterit judicari, &c. Porrò subesse Romano Pontifici omnem humanam creaturam, declaramus, dicimus, definimus, & pronunciamus omnino esse de necessitate salutis.*

Habemus in hac Extravagante: Petro ejusque Successoribus utrumque gladium datum esse, temporalem, videlicet, & spiritua-

(a) Ut expressè habet Neubrig. l. 4. c. 13. Vide Blesensem epist. 169. vel 172.

in extravagante, unam sanctam: inter communes, &c. 191
lem: potestatem temporalem & Regiam, spirituali tanquam digniori
subesse; & si contingat temporalem errare, à spirituali corrigendam,
judicandamque esse. Supremam verò & Pontificiam dignitatem, non
alium judicem, quàm DEUM habere. Videtur hæc constitutio à Bo-
nifacio edita circa annum MCCCII. ardentibus jam inter ipsum Re-
gémque Galliæ Philippum simulatibus, quas multò etiam magis hoc
Decretum accendit. sic enim illud interpretati sunt Galliæ proceres,
ut crederent, voluisse Bonifacium Regnum Galliæ sibi temporaliter
tanquam Beneficiarium subesse, illudque à Papa, non verò legitima suc-
cessionem, accipi oportere, ut legere est in epistolis à Clero Gallicano ad
Bonifacium datis in libro Gallico libertatum Ecclesiæ Gallicanæ n. 14.
Clemens ergo V. ut omnem dubitandi dissidendi que materiam amo-
veret, Bonifacianam in hunc modum explicavit,

Clemens V.

*Meruit Charissimi filii nostri Philippi Regis Francorum illustris, sin-
cere affectionis ad nos & Ecclesiam Romanam integritas, & progenitorum
suorum præclara merita meruerunt. Meruit insuper Regnicolarum pu-
ritas, ac devotionis sinceritas, ut tam Regem, quàm Regnum favore bene-
volo prosequamur. Hinc est, quòd nos Regi & Regno per definitionem &
declarationem bonæ memoriæ Bonifacii Papæ VIII. quæ incipit: unam
sanctam: nullum volumus, & intendimus præjudicium generari, nec
quod per illam Rex, Regnum & Regnicola prælibati amplius Ecclesiæ sine
subiecti Romanæ, quàm antea existebant, sed intelligantur in eodem esse
statu, quo erant ante definitionem præfatam.*

IV. Nota, Clementem definire, Regnum Galliæ per Bonifacii
constitutionem non magis Ecclesiæ Romanæ subiectum esse, quàm
antea fuerit; agnoscit ergo aliquam & antiquam subiectionem tempo-
ralem, (de hac enim tantum, non vero de spirituali dubitabatur:) cum
novam tantum excludat: ea verò antiqua subiectione, nec juris humani,
sed divini & naturalis ac regnis cœva, est illa ipsa, quam defendimus;
eum videlicet necessaria est ad veram fidem ac religionem conservan-
dam, finemque spiritualem, quem omnia regna & imperia spectant,
consequendum. Si enim Clemens Papa ne hanc quidem & indirectam
potestatem agnosceret, non diceret: post Bonifacii Constitutionem
Regnum Galliæ non amplius esse subiectum Ecclesiæ Romanæ, *Quàm*
antea: & esse in eodem statu, in quo ante constitutionem fuerat: sed po-
ius, nec ante constitutionem, nec post ullo modo subiectum esse.

Ubi

Ubi ad tollendam omnem æquivocationem, quæ posset occurrere, sciendum est, cum quæritur, an summus Pontifex in Reges, & Regna temporalem habeat potestatem? absolutè responderi posse, nullam habere. Cùm enim hæc potestas sit indirecta, subsidiaria, per accidens, ac extraordinaria, non denominat subjectum, quod tale dicitur ab iis, quæ plerùmque, non verò quæ raro accidunt. *Per L. 3. & 4. ff. de LL.* Quemadmodum absolutè dicimus Principem aliquem Italum & Hispanum non posse eligi Imperatorem, quæ propositio non excludit potentiam extraordinariam: & in hoc sensu loquitur Innocentius III. *in c. venerabilem, qui filii sint legitimi. & c. novit. de judiciis.* Ubi absolutè summus Pontifex negat sibi esse potestatem temporalem in Reges Galliæ: eaque si uteretur, indebitam & usurpatam fore.

§. X.

*Octavus textus Canonicus ex cap. grandi, de sup-
plen. neglig. Prælat. in 6.*

Summaria.

1. *Innocentius IV. Gallis amicissimus.*
2. *Causa & historia scribendi hujus Decretalis.*
3. *Ipsa Decretalis recitata & expensa.*

¶

I.

Auctorem habet hæc Decretalis Innocentium IV. de quo Spondanus ad annum *MCCXLIII.* Fuit, inquit, patria *Genuensis, insignis juris-Consultus, tantique à multis affirmatus, ut Patrem veritatis appellare non dubitarent.* Regibus Galliæ planè addictissimus, ad quos sibi à Friderico II. metuens confugit, & indulgentiam decem dierum iis omnibus concessit, qui pro Rege